V. b. b.

KOROŠKI SLOVENEC

Naroča se pod naslovom „KOROŠKI SLOVENEC“ Klagenfurt, Viktringer-Ring 26. Rokopisi se naj pošiljajo na naslov: Pol. in gosp. društvo Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Stane četrtletno: 1 šiling, celoletno: 4 šilinge. Za Jugoslavijo četrtletno: Din. 25·— celoletno: Din. 100·— Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VII. Dunaj, 24. avgusta 1927. Št. 34.

O kulturni avtonomiji.

V 31. številki smo slišali odmeve slovenskega tiska na predlog zakona o kulturni avtonomiji. Danes nadaljujemo z izvlečki iz drugih listov, da slišimo, kako stališče zavzemajo ti k temu vprašanju, da slišimo mnenje krogov okrog teh listov. Potem bomo lažje presojali položaj.

„Grazer Volksblatt“ govori o „dvojni meri“. Koroška je s tem ustregla ponovnim zahtevam manjšinskih kongresov in storila kljub težkim materijelnim žrtvam dejanje, ki bo obdržalo v zgodovini manjšin trajno vrednost. Stem spravljivim korakom je dokazala moč in samozaupanje, da je naredila pod preteklost črto in ponudila roko sovražniku, ki je še pred malo leti, v času zasedbe in glasovanja, vzdrževal strahovlado, ki je segala v zadnjo kmečko hišo. Ni zadnji povod za čin koroškega deželnega zbora tudi to, da naredi konec neutrudljivo v svet trošenim trditvam o zatiranju Slovencev in da ovrže bajko, da bi imeli biti v Avstriji prve in druge vrste državljani. Ravno te tožbe so se porabljale za zatiranje Nemcev v Jugoslaviji, da se jim je moglo reči, da se jim ne morejo dati pravice, ker je položaj koroških Slovencev tako žalosten. Obenem se je običajno z novinarske in tudi pristojne strani povdarjalo, da bi se jim rade dale pravice, ki jih vživajo Slovenci na Koroškem. Ravno vsled tega so poslali spodnještajerski Nemci spomenico koroškemu deželnemu zboru, da bi dobila slovenska manjšina kulturno avtonomijo in zboljšanje svojega položaja. Celovec je nato odgovoril in odstranil vse, kar bi moglo služiti za zatiranje Nemcev v Jugoslaviji.

Nato polemizira list z „Jutrom“ in „Slovencem“ in pravi dalje: Kulturna avtonomija za koroške Slovence gotovo ne bo v vseh državah tako neugodno sprejeta kot v Ljubljani. Kjer obstoji še vsaj nekaj smisla za nepristranost, se bo morala priznati načrtu dobra volja. Ali se končno more narodni manjšini več nuditi kakor kulturna svoboda vsakemu, ki jo hoče. Ali bi ne bila nesvobodna, če bi se hotelo ljudi proti njih volji siliti v organizacije, katerim nočejo pripadati. In „Nemcem prijazni Slovenci“ mogoče tega ne bodo hoteli. Vendar to ni posledica groznega stoletnega nasilja, temveč popolnoma naravna prikazen. Pač nobeden ne more misliti, da si je mogoče pridobiti s terorjem in zatiranjem prijatelje. Kjer se dotikata dva naroda, se vrši vedno medsebojni asimilacijski proces. Tudi Slovenci imajo mnogo poslovenjenih Nemcev v svojih vrstah. Z isto pravico bi lahko zahtevali mi, da se tudi ti zopet ponemčijo. Število Nemcem prijaznih Slovencev je lahko mogoče višje kot število poslovenjenih Nemcev, ali smatrati to za posledico pritiska, je najmanje samoprevara. Premoč kulture bo pri tem odločilna. Tudi ugovor o posebnem položaju ne drži. Ali se prizna samoodločba narodov in posameznih ali se ne prizna. Iz vseh razmotrivanj pa se dobiva vtis, da se ne misli odmerjati vsem enaka pravica. Če so mogli Korošci likvidirati preteklost in pripraviti boljšo pot bodočnosti, zakaj bi Slovenci ne mogli zaceliti rane, ki jih imajo ali mislijo, da jih imajo. In če izhajajo tudi iz novejšega časa, naj se ne časte, ker tudi mi imamo rane, ki so jih nam ravno oni prizadjali. Tudi tukaj velja beseda o vzajemnosti.

„Neues Wiener Tagblatt“ poje slavo avstrijskemu napredku in pravi v svoji veledomišljavosti: Kdo se more primerjati z nami? Kako se pri nas na Dunaju godi Čehom — in kako se bo zdaj dobro godilo Slovencem na Koroškem, kako so naproti temu tlačeni Nemci na Češkoslovaškem in kako so tlačeni Nemci v Jugoslaviji, Italiji, Poljski itd.

Tudi „Tagespost“ poje slavospeve in govori o bajki o zatiranju koroških Slovencev. Že dolgo so bile slovenske šole na Koroškem in slovenska manjšina se razveseljuje tam narodne strpnosti, celo pospeševanje, ki je nemškim manjšinam v drugih državah še nedosegljiv ideal. Zdaj je šla Koroška še dalje in da Slovencem kulturno avtonomijo, ki naj služi za zgled pri rešitvi kulturnih manjšinskih vprašanj. Postava gre celo tako daleč, da daje deželnemu glavarju pravico, da v potrebnih slučajih dovoli nastavitev učiteljev na koroških slovenskih šolah, ki nimajo našega državljanstva. (Dalje sledi.)

Strnje v manjšinski politiki.

Pod tem naslovom piše v „Jutru“ Jan Skala-Lužičan, glavni urednik mesečnika „Kulturwehr“ v Berlinu z ozirom na tretji manjšinski kongres, ki zaseda te dni v Ženevi. Članek bo zanimal tudi naše čitatelje, zato ga ponatiskujemo.

Uvodoma omenja različna mnenja manjšinskih voditeljev glede rešitve manjšinskega vprašanja, ker vplivajo nanje različna socijološka dejstva in različni politični cilji. Po programu sedanjega kongresa sodi, da se od prejšnjih ne bo dosti razlikoval. Nadalje pravi dobesedno:

1. Politično in gospodarsko močne manjšine kažejo čisto jasno stremljenje, da se odpovedo sodelovanju s slabotnim proletarskimi manjšinami (proletarska manjšina smo mi koroški Slovenci. Op. ured.). To stremljenje utemeljujejo s tem, da baje „slabe“ manjšine ovirajo „močne“ pri dosegi čim večjih manjšinskih pravic. Da se ta ovira odpravi, zahteva predstavnik nemške manjšine v Rumuniji, Brandsch, da se morajo slabe manjšine odstraniti z ženevskega manjšinskega kongre-

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

Počasi se je premikala procesija proti Trnju, vedno više in više se je povspenjala. Glasna molitev se je čula na cesto, kjer je stal Robert in strupeno gledal na cel sprevod.

Ljudje pa so gledali z napetostjo, ko je položil kaplan na Marijin kip prejšnjo obleko nazaj in dal razobesiti tablice. Počasi so zapuščali božji hram, ki ga je zaklenil sam župan Vegl, shranil ključe in izjavil pred kaplanom, da jih ne izroči pred tremi dnevi, dokler se ne prepriča, da je podoba varna pred enakim onečaščenjem. Še posebej je naročil biriču Hudopisku, da pazi na to, da se ne približa noben sumljiv človek cerkvi. Določil je deset mož iz kapelske okolice, ki so stražili cerkev skozi tri dni in noči.

Porabimo to priliko, da se seznanimo z osebo svete Mojce, ki igra v tej povesti svojo vlogo.

Mojcka Šober, tako je njeno pravo ime, je bila nekdaj brhko dekle z Obirskega. Bila je vesele narave, a tudi precej gibčnega jezika. V zgodnji mladosti je zgubila svoje starše, zato je šla za deklo v Kaplo, ker je doma brat prevzel domačijo. Bila je pridna in vsak gospodar je bil z njo zadovoljen. Mladi Foltej, čvrst fant, ki je imel malo hišico v trgu in si služil svoj kruh kot delavec v plavžu v Beli, kjer so topili svinec in železo, je rad pogledal za njo in tudi ona ga ni nerada videla. Po veliki noči bi morala biti poroka. Toda prišlo je drugače. Nekega dne pozimi je peljal Foltej s težko naloženim vozom po klancu. Kar se začne voz pomikati nazaj, ker konji niso mogli potegniti naprej. Foltej hoče voz zavrsti, a pri tem pride pod kolo in storil je nenadno smrt. Mojcka je ostala sama, na možitev ni mislila več, ker svojega ženina ni mogla pozabiti. Dokler je še mogla delati, je služila, na stara leta pa je šla k prijateljici Nežiki kot stanovnica.

Ob dnevih, ko so prihajali romarji v Kaplo, je prodajala moleke, podobice in druge spominke, pridno je zahajala v cerkev in njeno največje veselje je bilo, da je krasila Marijin oltar z ravnovrstnimi cvetlicami. Njena posebna skrb je bila, da ni bila obleka na Marijinem kipu zaprašena in prepražena s pajčevino. S koliko ljubeznijo je izvrševala ta posel in pozabila pri tem na ves svet. Hudobni ljudje so ji pridjali ime sveta Mojca in to je tako ostalo. S početka se je hudovala, a nazadnje se je privadila tudi temu. Bila je dobra duša, komur je mogla, je pomagala in nikomur ni nič zamerila; le enega človeka ni marala in to je bil Robert Hubman. Slišala je, kakor se norčuje iz svetih stvari in to ji je bilo preveč. Kadar ga je zagledala, ga je vselej osorno pogledala in prepričana je bila, da pride tudi zanj božja kazen.

Mnogoštevilna množica se je zopet pomikala nazaj proti trgu. Trgovci so večinoma blago prodali in ljudje so se tudi že razhajali, saj noč je kmalu in v hribe je še daleč. Na trgu je postalo prazno, tembolj živahno pa je postajalo po gostilnah. Današnji dogodek je dal ljudem dosti snovi za govorice, nekateri so hvalili župana Vegla, drugi so pomilovali župnika in ugibali, kaj iz tega nastane.

Robert Hubman se je podal takoj drugi dan v Ženek in sporočil flegarju, kaj se je zgodilo na dan Šimanovega sejma. Ta je bil ves iz sebe, kajti take upornosti in nepokorščine ni bil pričakoval. Pisal je takoj dolgo pismo, v katerem je obširno poročal komisarju v Celovec o dogodku in ga poslal s posebnim selom tja.

Tedaj je bil v Celovcu c. kr. okrožni komisar Pauer, ki je deloval čisto v duhu reform cesarja Jožefa II. Bil je silno natančen in strog uradnik in kdor ni izpolnjeval njegovih odredb, je padel pri njem v nemilost. Bil je velike in suhe postave, bledega obraza in dvoje strogih oči je gledalo tako prodirajoče, da se ga je vsakdo bal. Imel je oster, rezek glas in če se je razburil, si je želel vsak, da bi bil daleč tam za gorami.

(Dalje sledi.)

sa. Na ta način se žrtvuje načelo solidarnosti vseh manjšin.

2. Voditelji nemških manjšin so na letošnjem zasedanju ob Baltiku podrobno razmotrivali vsa vprašanja, tičoča se nadaljnega praktičnega izvajanja manjšinske politike. Ta posvetovanja so bila, kakor pač razumljivo, docela zaupna. Vendar je časopisje v Nemčiji nekoliko odgrnilo kopreno tajinstvenosti, ko je izdalo, da se je na tem kongresu govorilo o tem, da naj vstvarijo narodne manjšine iz svoje srede manjšinsko „Društvo narodov" kot protiutež „Društvu narodov", držav in večin. Natančno pred enim letom in prav tako pred manjšinskim zasedanjem v Ženevi se je pojavil isti načrt v „Berliner Tägliche Rundschau". Zastopal ga je nemški delegat dr. Muth iz Rumunije. Med tedanjo in današnjo strujo obstoja jasno vidna zveza, ki zanima posebno v zvezi z zahtevo, da se morajo slabotne manjšine odstraniti z ženevskega zasedanja.

3. V Nemčiji je izdala vlada načrt državnega šolskega zakona, ki naj pred vsem reši vprašanje verske šole, oziroma predpiše izvajanje dotičnih določb v ustavi. Pri tej priložnosti bi se prav lahko uredilo tudi vprašanje manjšinskega šolstva z zakonom, veljavnim za celo Nemčijo, kot ga zahtevajo narodne manjšine. Čeprav so v splošnem šolske zadeve pridržane zakonodaji dežel in se ta argument še posebno navaja proti rešitvi vprašanja manjšinskega šolstva s celotnodržavnim zakonom, bi vendar zdaj bil primeren trenutek, da se ta zadeva uredi po predlogih, kakršne so izdelale manjšine in jih predložile neposredno državnemu notranjemu ministrstvu. Tako pa je več kot gotovo, da se bo stvar zopet odložila na nedogleden čas, pri čemer se sklicuje državna vlada na to, da ni Nemčija niti po mirovnih pogodbah, niti po določbah Društva narodov primorana urediti to prašanje.

4. Koroški deželni zbor je predložil vladi, odnosno deželnemu zboru, zakonski načrt o „kulturni avtonomiji" slovenske manjšine na Koroškem. Sicer se ta načrt v nekaterih točkah ugodno razlikuje od drugih podobnih načrtov, vsebuje pa zahtevo po narodnem katastru. Če se upošteva družabna struktura te manjšine in njena vsestranska gospodarska odvisnost, se mora priznati, da bo svoboda nacijonalnega opredeljenja — vpis v kataster — šele tedaj tudi prava svoboda manjšine, če se s primerno strogimi kazenskimi določbami onemogoči sleherni gospodarski pritisk pred vpisovanjem v narodni kataster in se po izvršenem vpisu popolnoma prepreči zatiranje narodne manjšine. Postopek na Koroškem je politično pomemben zategadelj, ker je z vsiljenjem „kulturne avtonomije" zvezan poseben cilj nemške zunanje politike: dosega kulturne avtonomije za nemške manjšine v splošnem, v tem slučaju v Sloveniji in najbrže v celi Jugoslaviji. Da se skuša doseči ta cilj iz ene same avstrijske dežele napram celi državi Jugoslaviji, kaže dovolj jasno, da so vloge natančno razdeljene. Navzlic temu obstoji dejstvo, da pušča najmočnejša nemška država, Nemčija, svoje domače manjšinsko vprašanje nerešeno, čeprav bi rešitev manjšinskega vprašanja v Nemčiji močneje vplivala na druge države, kakor pa se to da doseči iz ene same avstrijske dežele.

Gornja vprašanja in pogled na sedanje stanje manjšinskega problema v Evropi vodijo do sklepa, da se:

1. Ustvarja nova grupacija manjšin po socijoloških in v zvezi ž njimi, po socijalnih vidikih ter po vidiku politične moči na dve pravzaprav že obstoječi skupini,

a) močne, imperijalistične, saturirane manjšine,

b) oslabljene, pacifistične, proletarske manjšine.

Prva skupina stremi za dosego najvišje stopnje manjšinskih pravic, da bi tako mogla biti močan faktor v evropski politiki, dočim za drugo skupino diktirajo ali pa odlašajo rešitev državne večine, kakor pač zahtevajo politični cilji celotnega nemškega naroda.

Na tak položaj bo zadel letošnji kongres v Ženevi. Kot uči izkušnja, se ta položaj navzlic ženevskim kongresnim sklepom še dolgo ne bo izpremenil.

G. g. nemškim duhovnikom na slovenskih župnijah.

V mnogih župnijah na Koroškem, v katerih živijo po pretežni večini Slovenci, je danes v cerkvi in pri veronauku v šoli vse nemško. Tako v Grabštanju, na Vratih, v Timenici, v Št. Lipšu, v Št. Jakobu ob cesti, v Žrelcu, v Vetrinju... Drugod zopet postopajo nemški duhovniki tako, kakor da je njim čisto na prosto dano, v koliko se še hočejo posluževati slovenskega jezika v cerkvi in v šoli. Naš list je pred nedavnim poročal v enem takem slučaju, o Šmarjeti pri Velikovcu.

Mi spoštujemo duhovnika, pa bodisi rodom Slovenec ali Nemec. Mi pričakujemo in terjamo od duhovnika-Nemca samo, da nam je pravičen. Nihče nima pravice, delati nam krivico. Najmanj katoliški duhovnik, ki je vendar že po svoji službi poklicani oznanjevalec, branitelj in čuvar resnice in pravice. In če nam kdo dela krivico, se smemo braniti. Nihče ne more od nas zahtevati, da se proti krivici niti braniti ne bi smeli. Svobodni kristjani smo in če bi se proti krivici niti braniti ne bi smeli, bi to pomenilo, da smo padli nazaj v staro pogansko suženjstvo.

„Za drago ceno ste odkupljeni, ne bodite torej hlapci človekovi," pravi apostol. Mi se klanjamo postavni oblasti, a to zato, ker je postavna oblast od Boga. Če pa nam ta oblast dela krivico, če gazi in tepta naše od Boga nam dano naravno pravo, potem se ta oblast ne more več sklicevati na božjo avtoriteto, ampak se more opirati samo še na svojo človeško moč in slabost.

Nad vse pomenljive so besede papeža Leona XIII. iz okrožnice o izviru meščanske oblasti: „Samo en razlog imajo ljudje, da ne ubogajo, če bi se namreč od njih kaj zahtevalo, kar je v nasprotju z naravno ali božjo postavo."

Gotovo spada med naravne pravice kateregakoli ljudstva, da se njegova deca uči veronauka v šoli in da se mu oznanjujejo resnice svete vere v cerkvi v njegovem maternem jeziku. Zato smatramo mi Slovenci na Koroškem, da je v nasprotju z naravno postavo, če nemški duhovniki nočete učiti naše slovenske dece v šolah in našega slovenskega ljudstva v cerkvi zveličavnih resnic sv. vere v našem slovenskem maternem jeziku. V jeziku, ki se govori na Koroškem že nad 1300 let.

Smatramo, da vam ni na prosto dano, če in v koliko se hočete posluževati našega jezika v cerkvi in v šoli. Mi imamo enostavno pravico, in vi ste dolžni, v vesti dolžni uporabljati naš slovenski jezik v cerkvi in v šoli.

Opiramo se tudi na pozitivne odredbe krškega šk. ordinarijata. Kako se zlaga vaše postopanje z odredbami, ki jih je razglasil in potrdil kn. šk. krški ordinarijat (glej njegovo vlogo od 11. jul. 1910, št. 3078): „Das fb. Konsistorium hat die Katecheten stets verpflichtet, den Religionsunterricht möglichst in der Muttersprache und daher auch im engsten Anschluss an das christl. Elternhaus und heimatliche Gotteshaus zu erteilen. Niemand wird leugnen, dass die Kultivierung der Muttersprache besonders in religiös-sittlicher Beziehung von grösster Wichtigkeit ist, weshalb auch der Religionsunterricht in dieser Sprache zu erteilen ist."

In kaj pravite k besedam dr. Grasslna: „Verfall der Muttersprache ist Verfall der Gläubigkeit und Verfall der Kirchlichkeit?"

Zato protestiramo proti krivici, da se izriva naš jezik iz cerkve in šole, da se našim otrokom usiljuje nemška kateheza in našemu ljudstvu nemška pridiga, nemška molitev, nemško petje in celo nemško spovedovanje!

POLITIČNI PREGLED

Pretekli teden v mednarodni politiki pravzaprav ni prinesel kaj novega kar se tiče naše države. Parlamenti so zaprti, ministri počivajo in vlada dela le v toliko, da teče državni voz dalje. Že nekaj časa se čuje, da bo zmanjkalo denarja za investicije, ki so se krile s posojilom Društva narodov. Da se bo moglo z njimi nadaljevati, ne pomaga drugega nego iskati novo posojilo. Posojilo bo dovoljeno, a stavijo se gotovi pogoji: Avstrija mora prenehati s propagando za priklopitev, ker posojilo se more dati le državi, ki bo ohranila svojo samostojnost. Poleg tega mora zrahljati varstvo najemnikov, ker je sedaj hišna posest popolnoma izločena iz jamstva, dočim je prej jamčila za 2,9 milijarde zlatih kron. — Med Jugoslavijo in Nemčijo je bila tačas sklenjena nova trgovinska pogodba. Avstrijski gospodarski krogi si od te veliko obetajo, ker bo morala Jugoslavija dati tudi Avstriji pri sklepanju nove pogodbe iste ugodnosti kot Nemčiji. — Francoski poslanec Friebourg se je izrazil napram novinarjem, da obžaluje, da si Društvo narodov ni izbralo za svoj sedež Dunaja, ki ima najbolj centralno lego in je zato najbolj pripraven. Dunaj naj bi postal osrednja točka miru in pobratimstva narodov. Najvažnejša naloga Avstrije v bodočnosti bo posredovanje med Nemčijo in Francijo. Po njegovem mnenju ni dvoma, da bo imela bodoča vojna svoj izvor v srednji Evropi. Francija bo s svoje strani zastavila vse svoje sile, da podpre mirovno misijo, ki pripada Avstriji. Predvsem bo Francija podpirala gospodarsko obnovo in je radevolje pripravljena dovoliti Avstriji olajšave na podlagi največje odgovornosti, ako bodo temu sledile tudi druge države. Glede faktične podpore se je izrazil, da vlada tudi v tem oziru najboljše razpoloženje. — Kakor se doznava, bo prišel na Dunaj pruski zunanji minister, da izmiri socijaliste z vladno večino, ker prepir med obema strankama vznemirja nemško vlado.

Položaj manjšin. Poročali smo že, da je angleški lord Rothermere po povratku iz Madžarske, kjer so mu trobili na ušesa o zatiranju madžarskih narodnih manjšin, predlagal v svojem listu, da se mora trianonska mirovna pogodba popraviti. Angleška javnost je pisanje lorda odklonila. „Goriška straža" piše o položaju madžarske manjšine na Češkoslovaškem, za kar se Rothermereju najbolj gre, in slovaške na Madžarskem. Madžari na Češkoslovaškem imajo 800 ljudskih, 10 trgovskih, 18 obrtnih in 2 kmetijski šoli, 13 poslancev, dve organizirani politični stranki, tiskovno, zborovalno in društveno svobodo. Slovaki na Madžarskem nimajo političnih strank, ne organizacij, ne političnega tiska, in sicer ne radi politične brezbrižnosti, temveč radi tega, ker jim vlada ne pusti. Poslanca nimajo nobenega, dasi bi jim po številu pripadali vsaj štirje (Slovakov na Madžarskem je po uradnih podatkih 142.000). Slovaki nimajo nikake prosvetne organizacije, kar je krivda režima, ki že šestdeset let nasilno madžarizira vse nemadžarske narode. Vsem slovaškim narodnim voditeljem je režim zagrenil bivanje doma. In tako je prišlo, da je slovaški narod, ki je po pretežni večini sestavljen iz kmečkega življa, ostal na isti stopnji, ko je bil pred 60 leti. In tako je prišlo tudi do čudnega dejstva, da so Madžari, ki spadajo med najhujše zatiralce narodnih manjšin, dvignili krik in vihar radi svojih rojakov izven državnih meja, ki pa se jim, odkritosrčno mišljeno rečeno, ne godi ravno slabo.

Nemška osnovna šola v Beogradu. Zanimivo je, da so prosvetne oblasti v Beogradu dovolile tamošnji evangeljski občini otvoritev štirirazredne nemške osnovne šole z vsemi pravicami državnih osnovnih šol. V Beogradu je obstojala nemška osnovna šola evangeljske občine že od l. 1854., a je bila ukinjena v času zasedbe Srbije po avstrijskih in nemških četah.

Alkohol in nemške reparacije. Vsako leto izda Nemčija za alkoholne pijače 3 milijarde mark. Vse nemške reparacije po Dawesovem načrtu pa bi znašale največ 2 in pol milijarde. Ker Nemci silno radi govore, da ne bodo te vsote zmogli, so jim sedaj odgovorili iz „suhe" Amerike, da ni treba Nemčiji storiti nič drugega, ko uvesti prepoved točenja alkoholnih pijač in potem jim bo ostalo tudi v najslabšem času pol milijarde mark. — Pravijo, da Nemci niso niti najmanje navdušeni za ameriški predlog.

Francosko-nemška trgovinska pogodba. Po tri leta trajajočih pogajanjih je sedaj podpisana francosko-nemška trgovinska pogodba. Da so se pogajanja tako zavlekla, je pripisovati predvsem francoskemu odporu proti dovolitvi naseljevanja Nemcev v francoskih ko-

lonijah, zlasti v Indokini in Maroku, tu pa posebno radi tega, ker se Francozi bojijo za svoj položaj v Maroku, saj je tu imela že pred vojno Nemčija močne postojanke in je ravno radi Maroka prišlo do velikih zapletljajev v predvojni svetovni politiki. Z novo trgovinsko pogodbo je sedaj olajšana pot francoskemu vinu ter luksuznim in tekstilnim predmetom v Nemčijo na eni strani, na drugi strani pa proizvodom nemške težke in kemične industrije v Francijo. Francoskih vin bo šlo v Nemčijo letno 180.000 hektolitrov. Ves svetovni tisk presoja to pogodbo s političnega stališča. Z gospodarskega stališča pa je Nemčija postala popolnoma enakopravna vsem drugim državam. Njena trgovinsko-politična svoboda je vzpostavljena. Pogodba temelji na obe strani na največji ugodnosti. Obe strani sta dovolili znatne carinske popuste. Vendar pa pogodba Franciji omogoča izdelavo novega carinskega tarifa, katerega osnutek je že predložen parlamentu. Trgovinska pogodba pomenja zbližanje nemškega in francoskega gospodarstva, kar bo gotovo imelo ugodne posledice ne samo za nemško in francosko gospodarstvo, ampak tudi za ostale države, kakor tudi za politično razmerje med Francijo in Nemčijo.

Albanci bi radi kralja. V Tirani se je vršil sestanek albanskih begov in zastopnikov plemen, ki so imeli že od nekdaj velik vpliv na državno upravo. Ker pa jim je sedanji predsednik Ahmed Zogu odvzel vse pravice, je to izzvalo med njimi veliko nezadovoljstvo. Na konferenci je bilo sklenjeno, delati z vsemi močmi za obnovitev monarhije. Ker je dinastija princa Wieda že proglašena za zakonito dinastijo in se bivši Wied še vedno ni odrekel kraljevskemu naslovu, stopijo v zvezo z vsemi albanskimi begunskimi središči in vladami tujih držav, da bi pregovorile princa, da se odpove prestolu na korist svojemu mladoletnemu sinu, ki bi postal albanski kralj.

Vstaja na Portugalskem. Začetkom tega meseca je v glavnem mestu Portugalske, Lisaboni, došlo do novih nemirov. V 16. letih je to že 17. revolucija, v teku enega leta tretja. Nekaj oficirjev je odšlo v ministrstvo, kjer je bila ravno ministrska seja, in zahtevalo z revolverji v rokah, da se vlada preda v roke voditelja vstaje Camara. Minister za vojno je vendar odbil vsako pogajanje z uporniki ter na nje navalil. Začelo se je streljanje, pri katerem je bil ranjen tajnik finančnega ministra. Nekateri teh so bili vjeti, drugi pa so hoteli pobuniti vojaščino, ki pa je ostala na strani vlade in se ni pustila zapeljati. Tako se je posrečilo vladi, da je vse upornike vjela in jih izgnala v eno portugalskih kolonij. Običajno se ljudstvo vstaj ne udeležuje, vendar pa gospodarstvo kljub temu močno trpi, ker vlada v deželi negotovost. Da more ljudstvo in država uspevati, je potreben predvsem mir v deželi.

DOMAČE NOVICE

Misli našega kmeta. Pregovor pravi: Kakor si boš postlal, tako boš ležal. Tožimo, da so za kmeta sedaj slabi časi. In po pravici, kajti plačila so vedno višja, dohodki pičli in še ti so odvisni od nezgod in do zadnjega trenutka pod velikim vprašanjem. Ko je uradnik ali upokojenec gotov svojega mesečnega dohodka, mora kmet gledati, kako mu odnese včasi toča, povodenj, mraz, slana, požar in bolezen njegove dohodke. Vsi si želimo boljših časov, a ne delamo vedno to, kar bi nam tudi k tem pomagalo. Mislim namreč, da si stalno prizadevamo, urediti naše gospodarstvo praktično in koristno, a pri tem pozabljamo na božji blagoslov. Moje mnenje je, da se pusti naše kmečko ljudstvo preveč obvladati po brezbožnih in protiverskih strujah potom takih knjig, časnikov in ljudi, da celo med krščanskimi možmi ni več opaziti tiste življenske resnobe, ki je bila prej v navadi. Med zvonenjem poldne ne obstane več delo in se ne opravi več molitev, večina se zato sploh več ne zmeni oziroma godrnja. Druga napaka je ta, da se šolska mladina in tudi izven šolska ne navaja k obiskovanju službe božje. Gotovo so nekateri dopoldne zaposleni s pašo, zato pa bi jih morali videti popoldne pri blagoslovu. Pri tem pa bi morali dajati starejši dober zgled. Povrnimo se k prejšnjim običajem! Kakor se znamo držati našega materinega jezika, ki smo ga podedovali po naših starših in prednikih, v isti meri moramo izpolnjevati tudi krščanske dolžnosti, ki so jih izpolnjevali tudi naši predniki. Imam izkušnjo, da so otroci v hišah, kjer se goji strogo krščanski red in se nespodobnemu dejanju in govorjenju ne gleda preveč skozi prste, bolj v ljubezni vdani svojim staršem, da se bolj spoštljivo vedejo napram njim in da tudi posli takega gospodarja bolj upoštevajo. Ker kaže mladina veselje do branja, je posebno paziti na časnike in knjige, kajti mladina je posebno dovzetna za novotarije.

Cerkvene vesti. Novomašnik g. Franc Fertala je nastavljen kot kaplan v Pliberku. G. Aleš Zechner, kaplan v Hodišah, je prestavljen v Tinje, g. Lorenc Bartlmä, kaplan v Pliberku, je prestavljen v Hodiše. Razpisana je župnija Šmarjeta pri Velikovcu do 25. avgusta. — V nemškem delu škofije se vrše ta mesec mnogi verski dnevi na različnih krajih. Potrebni bi bili tudi med nami. Novi časi potrebujejo novih primočkov za ohranitev in poživljenje verskega duha. Tudi Slovenci v Jugoslaviji pridno prirejajo katoliške dneve, samo mi, ki bi jih najbolj potrebovali, naj se ne ganemo?

Šolske sestre v Velikovcu sprejemajo s septembrom deklice, ki bi obiskovale ljudsko ali meščansko šolo v mestu, na stanovanje in hrano. Tudi godbe se lahko uče. S 3. septembrom pa se začne pouk za večja dekleta v gospodinjstvu (tečaj), ki traja do majnika. Pogoji po dogovoru.

Vlomi. V noči od petka na soboto dne 12. na 13. t. m. je nekdo vlomil v Antoničevo gostilno na Dobravi pri Borovljah. Ker je padala to noč toča in je tudi drugače močno deževalo, je imel tat časa dovolj, da je iztrgal okenski križ in delal nemoteno, kajti grmelo je neprestano. Ukradel je 30 S gotovine in nekaj klobas. Zato pa je v zameno pustil na licu mesta, ker je bil prepoden, svoj jopič. — Isto noč je bilo vlomljeno v Hudričevo gostilno v Svetni vasi poleg kolodvora. Odnesel je križasto jopico in klobuk, srebrno uro s težko srebrno verižico, nekaj tobaka, gotovine malo in stare avstrijske bankovce po 20, 50 in 100 K. Ker je na mestu pustil pri Antoniču ukradeno klobaso, se domneva, da je na obeh krajih kradel eden in isti uzmovič. Sumi se, da je bil Friderik Humitsch, ki je bil pred kratkem izpuščen iz zapora.

Št. Vid v Podjuni. (Toča.) Ko smo v petek dne 12. t. m. popoldne opazovali črne oblake v „babjem kotu", nam je postalo jasno, da dan ne bo minul brez neurja. Zvečer je začelo grmeti, blisk se je držal bliska in po deveti uri se je vsula precej debela suha toča, ki je padala le par minut, takoj za njo pa ploha. Po dežju še je bilo na tleh belo ledenega zrnja. Kajpak da je kulture, predvsem ajdo močno uničila, trpela pa je tudi koruza, pesa, koleraba in kumare. Zanimivo je, da je na več krajih ajda na posameznih njivah docela zbita, dočim na njivah poleg skoro nič. Najbolj bodo v naši občini menda prizadeti kraji, ki so že lani vsled povodnji največ trpeli: Bela, Goriče, Podkrinj itd. Pa tudi z drugih krajev slišimo, da je ajda popolnoma uničena. Ta čas je prizadeta cela Podjuna deloma in kraji proti Celovcu in Rožu. Sicer je belo žito že spravljeno, reči moramo, da so ostale žitnice na pol prazne, in da toča ni prizadela glavni pridelek, pa vendar tvori pri nas ajda eno glavnih hranil, ker ajdovi žganci so skoro vsak dan na mizi naše kmečke hiše. Oblast bo morala nuditi odškodovancem pomoč v obliki odpisa zemljiškega davka in zasilne podpore.

Encelna vas pri Grebinju. (Zopet požar.) V noči od 18. na 19. t. m. je na nepojasnjen način izbruhnil pri Karlnu Verhovniku, pd. Kapunu, požar, ki mu je uničil vse in se razširil še na sosednja poslopja, pd. Kunca in Prešaka. Kapunu je zgorela vsa krma in žito, 2 konja, 3 krave in 11 svinj, pri sosedih je bilo mogoče živino rešiti, zato pa je zgorela tudi vsa krma in žito. Skupno je vpepelnjenih 6 poslopij, ki so bila krita s slamo ali s skodlami. Škoda še ni ugotovljena, gotovo pa je, da bo tako visoka, da bo daleč presegala zavarovalnino. Kapun je zavarovan za 5000 S, ostala dva soseda za 3000 oziroma 10.000 S. Pri Kapunu je bilo še po omejitvi požara mogoče rešiti nekaj oprave, obleke in jestvin. Pri gasitvi so poleg domače pomagale še 4 sosednje požarne brambe.

Horce. (Razno.) Odkar sta na veliko noč pogorela dva posestnika, bralci našega lista o naši vasi niste več slišali. Oba posestnika oziroma pri enem varuh mladoletnega posestnika sta šla takoj na delo. Danes vidimo gotov Blažev hlev in pokrito hišo, zasluga varuha, ki menda v pomoči in požrtvovalnosti ne najde naslednika, pokrito Jernejevo hišo, ki je dobila medtem novo posestnico. Nekdaj je bila v tej hiši gostilna in prostori so za sedanje razmere preveliki, zato bo sedaj nekoliko manjša. Zidovi in streha je sicer tu, a manjka še mnogo, da bodo imeli nesrečneži za zimo topla stanovanja. — Dne 14. t. m. je bil tukaj blagoslovljen zidan križ, ki ga je postavila Lekšova hiša. Na istem mestu je stal prej lesen križ. Novi ima lep kip Srca Jezusovega. Po blagoslovljenju je gostoljubna Lekšova hiša pogostila udeležence domače slavnosti. — V petek prej se je ponesrečil Janez Mokina iz Gornjih Vinar, ki se je peljal s tovarišem v Borovlje iskat zidarskega dela. Na ovinku pod Humperškim gradom je prišel naproti avto, ki ga je pograbil in na rokah in nogah močno poškodoval. Celovški rešilni avto ga je prepeljal v celovško deželno bolnico. Ker so ostale vsaj kosti cele, je upati, da kmalu popolnoma okreva. Ali zadene krivda njega ali šoferja, bo gotovo dognala preiskava.

Št. Jakob ob cesti. (Razno.) Dne 13. t. m. je udarila strela v zid mežnarije, ki jo je precej poškodovala. Nekaj požarnega zida je vrgla na streho, da se je zdrobilo precej opeke, vse šipe so pobite in stekla pri stenski uri. Skozi dvoje gosli je šla strela v električni vod za luč, ki je popolnoma razdejan, in potem v transformator. Seveda so v vasi vse luči na mah ugasnile. — Ko je tukaj župnikoval čg. Arnejc, so kmetje sami kupili nov križev pot, vsak kmet po eno tablo, s slovensko pisavo. Sedaj pa se je morala slovenska pisava na pobudo cerkvenih ključarjev preslikati v nemško. Na vprašanje se je g. župnik izgovarjal, da je škof vizitiral cerkev, opazil slovensko besedilo na križevem potu in vprašal, zakaj nimajo nemškega. Izgovor je malo verjeten. Izbrisati se pač morajo sledovi, ki pričajo, da bivajo v teh krajih Slovenci. Ali se je dotične kmete, ki so križev pot kupili prej o tem obvestilo, da se bo besedilo preslikalo?

Grebinj. (Razno.) Velikokrat smo že imeli priliko, da grajamo in javno obsodimo postopanje nekaterih avtomobilistov, ki brezobzirno drve z najhujšo naglico po cestah brez ozira na mimoidoče ali vozeče. Tudi jim je vseeno, če se kje kak konj splaši, zdirja ali prevrne vse skupaj v kak jarek. Nismo proti napredku na tem polju, pač pa imamo pravico, da se postavimo proti temu brezobzirnemu dirjanju. Lepa cesta, ki pelje skozi naš trg, še nikdar ni bila tako obljudena kakor sedaj, ko ni več neposredne železniške zveze med Celovcem in Labudsko dolino. Stalne avtoprometne žile vodijo skozi trg, pa tudi ostali avtopromet se je močno razvil. Vsled tega je ob suhem vremenu toliko cestnega prahu, da morajo imeti tržani in vaščani cele dneve zaprta okna. Manj prahu bi seveda bilo, če bi avtomobili vozili malo počasneje. O brezobzirnosti teh ljudi kaže tudi slučaj, ki se je pripetil dne 1. avgusta, ko je izbruhnil v trgu požar. Pripelje se nek žid, ki na klice brambovcev ne obstane, imeli so napeljane cevi preko ceste, temveč pelje kar čez, četudi so bile napolnjene že z vodo. Zdaj je občinski odbor sklenil, da postavi pred trgom signalne table. Kdor se ne bo držal hitrosti 15 oziroma 6 km na uro, se bo moral zagovarjati pred oblastmi in plačati globo. — Dela na cesti čez Grebinjsko goro bodo kmalu dogotovljena. Najstrmejši del ceste se preloži, da bo mogoče v dolžini treh kilometrov z lahkoto prevoziti višino 101 metra.

Jezersko. (Razno.) Jezersko je sicer zdrav kraj, mnogo tujcev pride vsako leto sem zdravja in razvedrila iskat, ali smrt tudi nam ne prizanaša in pobira mlado in staro. Dne 6. avgusta je na Ravnem umrl stari Virnikov oče, Janez Štular, bivši kmet, ki je bil ob obilni udeležbi pokopan. Bil je najstarejši mož v fari, star že čez 87 let, in je svoja leta dobro

porabil. Kot veren kristjan je zahajal ob nedeljah po dvakrat v cerkev, četudi so ga že komaj nesle noge. Bil je skrben in zmeren kmet in je imel svoje posestvo v lepem redu. Bavil se je tudi s čebelorejo, ki mu je donašala dokaj sladkega medu. Svoj čas je služil tudi pri vojakih in se leta 1866 vojskoval pri Kustoci na Laškem. Sveti naj mu večna luč! — Letos imamo dosti letoviščarjev, ker je vedno lepo vreme. Vsi prostori v Kazini in pri Štularju so zasedeni. Postrežba je dobra in ne predraga. — Žita pridelamo tukaj malo. Samo nekaj ovsa, ječmena, jare rži, krompirja in vsi drugi poljski pridelki kakor ozimna rž, ajda, koruza, fižol itd. tukaj ne uspevajo, ker je premrzlo. Najboljši dohodek je še lesna trgovina in živinoreja. Letos smo dobili še nov dohodek, namreč mlekarno in sirarno, kakor jo imajo v Ratečah na Gorenjskem. Doslej sicer še počiva, ker vse mleko popijejo tujci in letoviščarji, da ga včasi celo primanjkuje. Bomo videli kako se bo mlekarna pozimi obnesla. — Majar pri veleposestniku Janezu Ofnerju, Martin Šenk, je letos obhajal 50letnico svojega službovanja pri Ankovi hiši na Ravnem. Kmetijska družba v Ljubljani mu je podedila v priznanje takega zvestega službovanja 200 dinarjev. Čestitamo jubilantu in želimo, da bi ga drugi posli posnemali, ker tako dolga služba pri isti hiši je v čast poslu kakor gospodarju!

Tinje. (Razno.) Na dan velike Gospojnice smo ob udeležbi domačinov in tujcev opravili v veselju tinjsko žegnanje. Cerkev je novo slikana po slikarju g. Volincu iz Dobrle vasi, vrhu tega je bila ob priliki žegnanja še krasno ovenčana od domačih deklet. — Kakor smo že poročali, je začetkom julija pogorelo Polcerjevo posestvo pri Tinjah. Ker pa se gospodarju ni več ljubilo pričeti z zidanjem, je vse prodal Laureju v Tinjah za 4000 šilingov. — Upanje na dober jesenski pridelek je povečal zadnji dež. Slaba bo otava radi prevelike suše ,pač pa upamo, da bomo pri ajdi dobro odrezali.

Celovec. (Razno.) Deželni stavbni svetnik inž. Franc Wallach je dobil naslov „deželni višji stavbni svetnik". — V celovško okrajno bolniško blagajno je nekdo vlomil in odnesel 2900 S. — „Freie Stimmen" so mnenja, da je potovanje jugoslovanskega kralja skozi Koroško v Monakovo v zvezi z jugoslovansko-nemškim zbližanjem in predstoječim tretjim manjšinskim kongresom. — Ko postaja tujski promet vedno živahnejši, se namerava zgraditi nova cesta na Veliki Klek. Začasno je v Solnogradu razstavljen slikan načrt ceste z razgledi na vse strani. Istočasno je zboroval v Solnogradu tozadevni odbor, ki je razmotrival vprašanje financiranja. Smatra se, da bo vsled naraščajočega tujskega prometa mogoče dobiti sredstva za gradnjo. Odvisno pa je vse od koroškega in solnograškega deželnega zbora. —Celovška rešilna družba je obhajala te dni 25letnico obstoja. Za izvedbo proslave se je ponudil jud Fessler z Dunaja. Po pogodbi je dobila rešilna družba od Flesslerja v naprej 1200 S, ostali dobiček pa bi pripadel njemu. Fessler pa je prodal 1000 posebnih vabil s pečatom rešilnega oddelka po 100, 50 ali 20 S ter ga tako opeharil za okoli 20.000 S. Uvedeno je kazensko postopanje. — Čg. župniku Božiču v Šmarjeti v Rožu je nekdo ukradel 500 S, en zlatnik za 10 K in dva tolarja Marije Terezije. — Delavska zbornica v Celovcu razpisuje 10 štipendij po 360 S za srednješolce in 10 štipendij po 600 S za visokošolce. Upravičeni prositi so dijaki staršev, ki so avstrijski državljani in stalno bivajo na Koroškem in ki stoje ali so stali s kom v službenem razmerju proti plačilu. Prošnje je vložiti do 15. septembra predstojništvu. Natančni pogoji se izvedo istotam. — Dne 19. t. m. ob 1. zjutraj se je pri postaji Pričica prevrnil avto ravno na tračnice, ker je šofer na ovinku prehitro vozil. Tri osebe so bile ranjene. — V trgovino Poglica v Maloščah je 11. avgusta nekdo vlomil z odstranitvijo okenskega križa. Odnesel je 322 šilingov gotovine, pištolo s 16 naboji, 15 kg sirove kave, 200 srebrnih kron in drugo špecerijsko blago v vrednosti 650 S. Tatvine osumljeni so cigani. — Pri Otoku so potegnili iz Vrbsega jezera utopljenega, ki je stal v vodi ravno, držal pod pazduho dežnik in v roki cigaro.

Dr. Alojzij Kraut †. V Kamniku je po daljšem bolehanju umrl odvetnik in posestnik dr. Kraut. Bil je naš rojak. Po študijah in praksi se je nastanil v Kranju. Tam si je tekom 22 let pridobil kot odličen odvetnik veliko ljudi in kot narodni delavec velike zasluge, ki mu ohranijo trajen spomin. Užival je splošno priljubljenost radi svoje dobrosrčnosti. Zadnje dve leti, ko mu je naglo pešal vid, se je blagi mož umaknil v zatišje. Končno je zdaj v starosti 65 let podlegel težki živčni bolezni. Pokopan je bil 18. t. m.

ZADRUŽNI VESTNIK

Žiro centrala — za njo in proti nji.

Žiro centrala se imenuje osrednja banka, ki jo je vlada dovolila, in ki se je na Dunaju otvorila s pomočjo pruskega zadružništva z namenom, sprejemati odvišni denar zadrug in zadružnim zvezam pomoči, kedar je treba, s posojili, ki ne bi bila predraga. Žiro centrala je tisto za vso državo, kar je zadružna zveza za deželo, samo da se z revizijo zadrug ne peča. Do zdaj avstrijsko zadružništvo ni imelo svojega denarnega osrednjega zavoda in so zveze povečini vlagale v Centralbanko, katere polom je prikazal, da zadruge potrebujejo svoj zavod, ki naj dela v občno korist in se naj varuje vseh nevarnih posojil in spekulacij.

Veščaki se zdaj zglašajo in razmotrivajo, kaj je na novi ustanovi dobrega, kaj slabega? Trdi se, da bi bilo primerno, če bi se bila poštna hranilnica uredila za zadružno centralo. Poštna hranilnica ima menda vse preveč osobja, ko je ustanovljena za veliko večji delokrog: to osobje nima dela, a se po sedanjih postavah ne more brez visoke odpravnine odslavljati: za te ljudi bi se bilo v zadružnem poslovanju našlo dela.

Potem se opozarja na delovanje dobro in previdno poslujočih mestnih hranilnic: hranilnice delajo s svojimi vlogami in odklanjajo velike vsote, s katerimi bi se dalo morebiti narediti v gotovem slučaju kaj dobička. Tako se dela mirno in varno. Žiro centrala bi seve dobivala včasih veliko denarja, kam ga naj dene? Ta denar bo varen, vkolikor se bo dajal zadrugam, a ne bo varen, vkolikor se bo nalagal drugod. In to nalaganje in izposojevanje se bo godilo, ne da bi posojilnice kaj za to vedele. Doma se denar pravilno posojuje samo poznanim domačim ljudem, tu se pošilja v nepoznano tujino.

V Žiro centrali se hoče združevati kmetijsko in obrtno zadružništvo. Sprejemala bo denar kmetskih in obrtnih zadrug in bo kmetijstvu in obrti pomagovala v potrebi. Nekaj lepega, da drug drugemu pomaga, zlasti če se vpošteva, da kmet potrebuje denar pomladi, v jeseni pa ga vrača, obrtnik pa ga potrebuje v jeseni. Ali nastane vprašanje: jeli posojilo pri obrtniku tako varno kako pri kmetu? Vsi posojilničarji imajo izkušnjo, zlasti dandanašnji, da je obrtnik velik revež, vsega vsmiljenja vreden: dela in dela in nazadnje izgublja velik del svojega zaslužka. Kako naj potem vrača, kar si je morebiti izposodil? Naše gospodarske razmere so za obrtnika naravnost nesrečne. Obrtniki tudi niso v zadrugah tako organizirani kakor kmet, organizacija pri njih naletava na hude ovire, ko je drug drugem tekmovalec, pri kmetu pa dobri uspeh enega drugemu ne jemlje zaslužka. Zato pravijo strokovnjaki, da je v združenju z obrtnimi zadrugami za kmečko zadružništvo resna nevarnost. Bodočnost mora šele pokazati, ali ne bo pri obrtnikih hudih izgub, ki jih bo potem nosil le kmet. Da so obrtniki tako zvezo želeli, je umevno: znano je, da je kmečko zadružništvo imelo veliko denarnih rezerv, obrtno jih ni imelo nikjer, ker je obrt delala zmirom le s tujim denarjem. In kmečko zadružništvo se je uživelo v prepričanje, da s tujim denarjem ne moremo dajati posojil. Zveze in osrednje zadruge nas naj zavarujejo samo za slučaj nepričakovanih odpovedi vloženega denarja. Tak slučaj je mogoč, kedar nastane kak run. Runi, kakor smo izkusili, pa našim posojilnicam niso nevarni: ljudje posojilnici zaupajo in če treba, so volje, nekaj časa počakati, da posojilnica nabere najpotrebnejše iz lastnih posojil.

Razveseljivo je, da se nove centrale udeleži Preussenkasse s tremi milijoni šilingov. Tako pride precej tujega denarja iz premožnejše države nam na pomoč, samo na tisto strokovnjaki že opozarjajo, da ta denar ne bo poceni.

RAZNE VESTI

Drobne vesti. Dne 8. t. m. je bila otvorjena železnica na Montblanc (4810 m), ki so jo gradili 17 let. — V ruski armadi je 200 inozemskih častnikov, povečini Nemcev in Avstrijcev. — Eksplozija na japonskem polagalcu min „Tokiva" je ubila 38 oseb in ranila 47. — Ob priliki neke indijske procesije v Betijahu je bilo ubitih 13 Indijancev in 80 ranjenih. — Madžari so v vojni izgubili 110.000 mož. — V japonskem skladišču za mine je nastal požar. Bilo je ubitih 5 častnikov in 33 mož, 47 pa težko ranjenih. — Na naših poštnih uradih je bila vpeljana zanimiva novost. Telefonistinje bodo smele dajati pojasnila glede prireditev, izletov, posebnih vlakov, vremena itd. Naročnik telefona se bo lahko pustil med uradnimi urami tudi zbuditi. V odsotnosti naročnika bo telefonistka povedala, da je odpotoval in kdaj se vrne, pokliče ga pa tudi v dotičnem kraju, kjer se nahaja na počitnicah. Zato bo pa treba plačati posebne pristojbine. — Že sedaj je začelo na Dunaju število brezposelnih rasti. Na drugi strani pa istotam pada umrljivost otrok in obenem število porodov. — Dve nemški letali „Evropa" in „Bremen" sta nameravali poleteti v Ameriko. Vsled slabega vremena sta se morali vrniti. Poizkus poleta se je tedaj začasno ponesrečil. — Načrt, da se spoji Francija z Anglijo s predorom pod Rokavskim zalivom, se je opustil. — Upora v Boliviji se udeležuje okrog 200.000 Indijancev, ki imajo zaznamovati v bojih z vladnimi četami na stotine mrtvih. Po zadnjih vesteh je vlada gospodar položaja. — V Sibiriji je umrl 93letni Domiženko. V neki jami na njegovem posestvu so našli 70 človeških okostij in 6 sodov vloženega človeškega mesa. Ljudi je opijanil z žganjem ter jih nato poklal. — Rmunska vlada je za časa smrti kralja Ferdinanda uvedeno cenzuro pogojno ukinila. — Dne 14. in 15. t. m. je divjal na Francoskem silovit vihar, ki je poruval okrog 10.000 dreves. Vsa polja in setve so uničena. — V Turkestanu so zabeležili v dveh dneh 130 močnih potresnih sunkov. 4000 hiš je v razvalinah, 130 oseb mrtvih in več sto težje ranjenih. — Iznašel se je aparat „Lux" ki more prikazovati filme pri polni dnevni svetlobi. Ta iznajdba bo dobrodošla šolam, v katerih se pouk vrši samo podnevi. — V Parizu so aretirali bandita Polastra, ki ima na vesti 10 umorov in 30 vlomov. — V prvi polovici leta 1927 je bilo na Dunaju izvršenih 1300 samomorov. — Rumunska in Jugoslavija sta uredili medsebojna manjšinska vprašanja. Obema manjšinama je zajamčena kulturna in cerkvena avtonomija. — Za skupščinske volitve v Jugoslaviji je bilo vloženih 457 kandidatnih list s 4000 kandidati. — Na Korziki je gozdni požar uničil 8000 ha gozda in olivnih nasadov. Več vasi je obkoljenih po ognju. — Pri Vladivostoku na Ruskem je narasla reka preplavila 50 vasi in odnesla 16 mostov. — Beograjska univerza se bo baje podrla, ker je počila vodovodna cev v kleti, kar nihče ni opazil, in zrahljala zidovje, da so se temelji usedli za 15 do 20 cm. — V nekaterih krajih Hercegovine so uvedli vodne karte, ker je suša vse potoke in manjše reke posušila. — V Curihu zaseda židovski manjšinski kongres, ki razpravlja predvsem o zaščiti židovskih manjšin.

Borza. Dunaj, dne 23. avgusta 1927. Nemška marka 1,6835; čsl. krona 0,2098; dolar 7,0560; angl. funt 34,45; švic. frank 1,366; franc. frank 0,2782; lira 0,3869; dinar 0,1244 šilingov.

Inserirajte v Koroškem Slovencu!

Lastnik: Pol. in gosp. društvo za Slovence na Koroškem v Celovcu. — Založnik, izdajatelj in odgovorni urednik: Žinkovský Josip, typograf, Dunaj, X., Ettenreichgasse 9. — Tiska Lidova tiskarna Ant. Machát in družba (za tisk odgovoren Jos. Žinkovský), Dunaj, V., Margaretenplatz 7.